

Juryrapport Gascariaprijs 2026

Achtergrond

De beoordeling van de inzendingen voor de Gascariaprijs 2024-2026 (beoordelingsperiode 1 februari 2024 tot 1 februari 2026), is voor deze editie verricht door twee bestuursleden van de stichting Gascaria, prof.mr.dr. A.M.P. Gaakeer en prof.mr.dr. H.S. Taekema (secretaris).

Voor deze editie was het aantal inzendingen wederom aanzienlijk. Het bestuur is tevreden met zowel het aantal inzendingen als de verbinding met de doelstelling van de prijs. De Stichting heeft zeven inzendingen voor de prijs mogen ontvangen. Het betrof: Erica Merli – *Looking for the Voice of Nature across and beyond International Law: An Acoustic Jurisprudence of Rights of Nature*, Suzanne Schmidt – *De natuurrechtspersoon. Een rechtstheoretische analyse van de rol die de vorm van het recht speelt bij de vraag of rechtspersoonlijkheid toegekend moet worden aan natuurentiteiten*, Sterre Schols – *Drawing Defendants: Law and Performance. The Defendant’s Legal Body in the Dutch Courtroom Sketch Genre*, Corey Schuck – *De vertegenwoordiging van natuur*, Magdalena Tabea Schwaiger – *Cross-system impact of the climate change litigation in the sense of Niklas Luhmann’s systems theory based on the judgements and public communication in the Shell and Volkswagen cases*, Jan Smits van Oyen – *Beastly acts: A Post-Rationalist Phenomenology of Non-Human Personhood*, en Mahzad Zandrahimi – *Shame, Honor, and Qisas Legal Framework: Uncovering Iran’s Honor Killings through Visual Representations of “The Paternal House” and Social Media Narratives*. Alle scripties voldeden aan de formele criteria en vielen qua insteek en inhoud binnen het bereik van de doelstelling van de Stichting Gascaria, te weten: het bevorderen van de studie naar het recht in relatie tot de humaniora en al hetgeen hiermee verband houdt of bevorderlijk kan zijn.

Overleg van de jury

De jury heeft de scripties beoordeeld op grond van de volgende criteria:

1. De aansluiting bij bovengenoemde doelstelling van de stichting Gascaria;
2. De originaliteit van vraagstelling, methode en onderzoek;
3. De inhoudelijke kwaliteit van het onderzoek;
4. De kwaliteit van de vorm en taal van de scriptie.

De jury wil vooropstellen dat de scripties alle ruim voldoen aan de kwaliteitseisen die de jury hanteert, zowel inhoudelijk als qua vorm. De kwaliteit van het verrichte onderzoek en de presentatie daarvan in de tekst zijn in elk van de zeven scripties zonder meer goed te noemen. Het verheugt de jury dat er een ruime vertegenwoordiging is van verschillende perspectieven, rechtswetenschappelijk en geesteswetenschappelijk, van politiek filosofisch en fenomenologisch tot cultuuranalytisch en narratologisch. De gekozen vraagstellingen, methoden en bestudeerde auteurs zijn origineel en de moeite waard. Het valt op dat het thema natuur en de rechtsfilosofische vragen die milieu- en natuurbescherming oproepen populair zijn – maar liefst vier van de zeven scripties hielden hiermee verband – maar dat de uitwerking van dit thema heel verschillend was en in de verschillende scripties tot originele standpunten leidde.

De scriptie van Erica Merli benadert het thema natuur vanuit het internationale recht met de zeer vernieuwende invalshoek van de akoestische theorie. Suzanne Schmidt hanteert in haar scriptie over dit thema het instrumentarium van de analytische filosofie om het concept van de

natuurrechtspersoon uit te diepen. Daarbij komt ook het historische, niet voor alle juristen bekende, maar interessante concept van het deodandum aan de orde. Sterre Schols legt in haar scriptie een originele verbinding tussen theorieën uit de literatuurwetenschap en close reading en de procescontext van rechtbanktekeningen. In de scriptie van Corey Schuck worden de concepten verbonden aan natuurrechten aan een precieze rechtstheoretische analyse, en een verfrissende dosis skepsis, onderworpen om het idee van natuurrechten toch, in aangepaste vorm, te omarmen. Magdalena Tabea Schwaiger plaatst in haar scriptie klimaatzaken in het kader van de theorie van Luhmann om daarmee de zaken van Shell en Volkswagen op een andere manier te interpreteren. Jan Smits van Oyen duikt in de fenomenologie om het thema van rechtspersoonlijkheid van de natuur te adresseren en houdt een meeslepend en genuanceerd betoog voor erkenning van alle levende wezens als personen. Mahzad Zandrahimi hanteert een palet aan theorieën uit literatuur- en culturele studies voor een analyse van de begrippen schaamte en eer in de context van Iran.

Conclusie

De jury heeft uiteindelijk een keuze gemaakt en besloten de prijs toe te kennen aan Sterre Schols. Haar scriptie combineert een bijzonder onderwerp, de tekeningen van procesdeelnemers in de rechtszaal, met een zorgvuldige en diepgaande analyse van deze verbeelding vanuit de literatuurwetenschappen. De scriptie geeft blijk van een gedegen kennis van de theorieën over performativiteit, visuele kenmerken, en recht als theater en gebruikt deze om het strafproces vanuit een literair perspectief te duiden. Deze theoretische invalshoek wordt gecombineerd met een gedetailleerde analyse van de rechtbanktekeningen zelf en de plaats die het schetsen inneemt in de rechtszaal. De scriptie bevat een prachtige analyse van de retorica van de rechtbanktekening, die het lichaam van de verdachte op een specifieke manier in scène zet en zo de theatrale kenmerken van het strafproces naar voren brengt.